

PITIRIM SOROKININ ARVOKKAITA TUNNUSTUKSIA

„Pravda” julkaisi tänään Pitirim Sorokinin tavattoman mielenkiintoisen kirjeen, johon on kiinnitettävä erikoisesti kaikkien kommunistien huomiota. Tuossa kirjeessä, joka on aikaisemmin julkaistu „Izvestija Severo-Dvinskogo Ispolnitetnogo Komiteta” lehdessä⁷², Pitirim Sorokin ilmoittaa eroavansa oikeistoieserrien puolueesta ja luopuvansa Perustavan kokouksen jäsenyydestä. Syyksi kirjeen kirjoittaja esittää sen, että hänen on vaikea antaa pelastavia poliittisia reseptejä itselleenkään saatikka toisille ja siksi hän „kieltäytyy kaikesta politiikasta”. Pitirim Sorokin kirjoittaa: „Kulunut vallankumousvuosi on opettanut minulle yhden totuuden: poliitikot voivat erehtyä, politiikka voi olla yhteiskunnallisesti hyödyllistä, mutta se voi myös olla yhteiskunnallisesti vahingollista, sen sijaan tieteen ja kansanvalistuksen alalla tehtävä työ on aina hyödyllistä, aina tarpeellista kansalle...” Kirjeen allekirjoituksena on: „Pietarin yliopiston ja Psykoneurologisen instituutin yksityisdosentti, entinen Perustavan kokouksen jäsen ja entinen eserräpuolueen jäsen Pitirim Sorokin.”

Tämä kirje ansaitsee huomiota ennen muuta perin mielenkiintoisena „inhimillisenä asiakirjana”. Ei monestikaan tapaa tällaista vilpittömyyttä ja suorapuheisuutta, jolla P. Sorokin tunnustaa politiikkansa erheellisyyden. Melkein pä useimmissa tapauksissa poliitikot, jotka ovat havainneet omaksumansa linjan vääräksi, yrittävät peitellä käännöstään, tehdä sen huomaamattomaksi, „keksiä” joitakin enemmän tai vähemmän asiaankuulumattomia syitä j.n.e. Poliittisen virheensä avoin ja rehellinen tunnustaminen on jo sinänsäkin mittava poliittinen teko. Pitirim Sorokin on

väärässä kirjoittaessaan, että työskentely tieteen alalla on „aina hyödyllistä”. Virheitähän sattuu tälläkin alalla, myös Venäjän kirjallisuudessa on esimerkkejä siitä, kuinka henkilöt, jotka eivät suinkaan ole taantumusmielisiä, ovat itsepintaisesti julistaneet esimerkiksi taantumuksellisia filosofisia katsomuksia. Toisaalta, huomattavan, s.o. koko kansalle tunnetussa ja vastuullisessa poliittisessä asemassa olevan henkilön avoin ilmoitus siitä, että hän kieltäytyy osallistumasta politiikkaan,— *sekin on politiikkaa*. Poliittisen virheen rehellinen tunnustaminen koituu erittäin suureksi poliittiseksi hyödyksi monille ihmisille, kun on kysymys virheestä, jonka ovat tehneet kokonaiset puolueet, joilla on aikoinaan ollut vaikutusvaltaa joukkojen keskuudessa.

Pitirim Sorokinin kirjeen poliittinen merkitys on nimenomaan nykyisenä ajankohtana tavattoman suuri. Se antaa meille kaikille „opetuksen”, jota tulee ajatella perin pohjin ja ottaa se opiksi.

Jokainen marxilainen on jo kauan tiennyt sen totuuden, että missä tahansa kapitalistisessa yhteiskunnassa vain proletariaatti ja porvaristo voivat olla *ratkaisevia* voimia, samalla kun kaikki näiden luokkien välillä olevat ja taloudellisessa suhteessa pikkuporvariston ryhmään sopivat sosiaaliset ainekset horjuvat *kiertämättömästi* näiden kahden ratkaisevan voiman välillä. Mutta tämän totuuden teoreettisesta tunnustamisesta on tavattoman pitkä matka taitoon vetää siitä aiheutuvat johtopäätökset käytännön mutkallisessa tilanteessa.

Pitirim Sorokin on tavattoman laajan yhteiskunnallisen ja poliittisen virtauksen, menshevistis-eserräläisen virtauksen edustaja. Että kysymyksessä on yksi virtaus, että menshevikkien ja eserrien välillä ei ole olennaista eroa siltä kannalta, miten ne suhtautuvat porvariston ja proletariaatin väliseen taisteluun, sen ovat Venäjän vallankumouksen tapahtumat vuoden 1917 helmikuusta lähtien todistaneet erittäin vakuuttavasti ja havainnollisesti. Menshevikit ja eserrät ovat pikkuporvarillisten demokraattien muunnoksia, sellainen on tämän virtauksen taloudellinen olemus ja poliittinen perusluonne. Edistyneimpien maiden historiasta tiedämme, että tämä virtaus värjäytyy usein nuoruutensa aikoina „sosialistiseen” väriin.

Herää kysymys: mikä sysäsi tämän virtauksen edustajat muutamia kuukausia sitten erikoisen voimakkaasti loitolle

bolshevikeista, proletaarisesta vallankumouksesta, ja mikä saa heidät nyt kääntymään vihamielisyydestä puolueettomuuteen? On aivan ilmeistä, että syynä käännökseen oli ensinnäkin Saksan imperialismin luhistuminen, joka on yhteydessä Saksan ja muiden maiden vallankumoukseen sekä myös Englannin ja Ranskan imperialismin paljastumiseen. Toisena syynä oli porvarillis-demokraattisten harhakuvitelmien raukeaminen.

Tarkastelkaamme edellistä syytä. Patriotismi on syvimpiä tunteita, jonka omien isänmaiden olemassaolo on vakiinnuttanut satojen ja tuhansien vuosien kuluessa. Proletaarisen vallankumouksemme erikoisen suuria, voisipa sanoa poikkeuksellisen suuria vaikeuksia on ollut se seikka, että vallankumous joutui käymään läpi kauden, joka oli mitä jyrkimmässä ristiriidassa patriotismin kanssa, Brestin rauhan kauden. Tuon rauhan aiheuttama katkeruus, kiukku, raivokas suuttumus on ymmärrettävää, ja luonnostaan lankeaa, että me marxilaiset saatoimme odottaa vain proletariaatin tietoiselta etujoukolta sen totuuden ymmärtämistä, että me kannamme ja meidän täytyy kantaa suunnattomia kansallisia uhreja korkeamman pyrkimyksen, proletaarisen maailmanvallankumouksen hyväksi. Niillä ideologeilla, jotka eivät kuulu marxilaisiin, ja laajoilla työtätekevien joukoilla, jotka eivät kuulu pitkällisen lakko- ja vallankumouskoulun koulitsemaan proletariaattiin, ei voinut olla lujaa uskoa tämän vallankumouksen kypsymiseen eikä liioin ehdotonta uskollisuutta sille. Parhaassa tapauksessa taktiikkamme näytti heistä mielikuvitukselta, fanatismilta, seikkailulta, satamiljoonaisen kansan mitä ilmeisimpien reaalisten etujen uhraamiselta abstraktisessa, utoppiisessa tai epävarmassa luottamuksessa siihen, mitä tulee tapahtumaan muissa maissa. Pikkuporvaristohan on taloudellisen asemansa vuoksi isänmaallisempaa niin porvaristoon kuin proletariaattiinkin verrattuna.

On kuitenkin käynyt niin, kuin me sanoimme.

Saksan imperialismi, joka näytti olevan ainoa vihollinen, on luhistunut. Saksan vallankumous, joka näytti „unelmatarssilta” (käyttääksemme Plehanovin tunnettua sanontaa), on nyt tosiasia. Englannin ja Ranskan imperialismi, jonka pikkuporvarilliset demokraatit ovat maalanneet mielikuvituksessaan demokratian ystäväksi, sorrettujen suojelijaksi, on todellisuudessa osoittautunut pedoksi, joka on pakottanut

Saksan tasavallan ja Itävallan kansat alistumaan Brestin ehtojakin pahempiin rauhanehdotoihin,—pedoksi, joka käyttää „vapaiden” tasavaltalaisten, ranskalaisten ja amerikkalaisten sotavoimia santarmien ja pyövelien tehtävissä, pienten ja heikkojen kansakuntien itsenäisyyden ja vapauden tukahduttajien tehtävissä. Maailmanhistoria on armatoman perinpohjaisesti ja peittelemättömästi paljastanut tämän imperialismin. Maailmanhistorian tosiasiat ovat osoittaneet venäläisille isänmaanystäville, jotka eivät halunneet tietää mistään muusta kuin oman isänmaansa välittömistä (ja vanhanaikaisesti ymmärretyistä) eduista, että meidän vallankumouksemme, Venäjän vallankumouksen muuttaminen sosialistiseksi ei ollut seikkailupolitiikkaa, vaan välttämättömyys, koska *muuta ulospääsyä ei ollut*: Englannin, Ranskan ja Amerikan imperialismi tukahduttaa *varmasti* Venäjän itsenäisyyden ja vapauden, *ellei* sosialistinen maailmanvallankumous, maailmanbolshevismi voita.

Tosiasiat pysyvät tosiasioina, sanoo englantilainen sananparsi. Ja viime kuukausien kuluessa olemme joutuneet kokemaan sellaisia tosiasioita, jotka merkitsevät mitä suurinta käännettä koko maailmanhistoriassa. Nämä tosiasiat pakottavat Venäjän pikkuporvarillisia demokraatteja, huolimatta heidän bolshevisminvihastaan, jonka sisäinen puolue-taistelumme on kasvattanut, kääntymään vihamielisyydestä bolshevismia kohtaan ensin puolueettomuuteen ja sitten bolshevismiin tukemiseen. Ne objektiiviset olosuhteet, jotka sysäsivät erikoisen jyrkästi tuollaisia demokraatti-patriotteja loitomaksi meistä, ovat olleet ja menneet. Maailman objektiiviset olosuhteet ovat muodostuneet sellaisiksi, jotka *pakottavat* heidät kääntymään meidän puolellemme. Pitirim Sorokinin kääntyminen ei ole suinkaan sattuma, vaan *kokonaisen luokan*, pikkuporvarillisen kansanosan kiertämättömän kääntymisen ilmaus. Joka ei kykene ottamaan tätä varteen ja käyttämään hyväksi, se ei ole marxilainen, se on huono sosialisti.

Edelleen. Usko *yleensä* „demokratian” yleispätevään, kaikkipelastavaan vaikutukseen käsittämättä sitä, että tämä demokratia on *porvarillista* demokratiaa, jonka hyödyllisyys ja välttämättömyys on historiallisesti rajoitettua, tällainen usko ja ymmärtämättömyys on säilynyt kaikissa maissa vuosisatoja ja vuosikymmeniä, ja erikoisen sitkeästi se on

säilynyt pikkuporvariston keskuudessa. Suurporvari on soutanut ummet ja lammet, hän tietää, että demokraattinen tasavalta, kuten mikä tahansa muukin valtiomuoto kapitalismin vallitessa, ei ole muuta kuin koneisto proletariaatin kurissapitämiseksi. Suurporvari *tietää* tämän, koska hän on mitä läheisimmin tutustunut *jokaisen* porvarillisen valtiokoneiston todellisiin johtajiin ja sen pohjimmaisiiin (useasti juuri tämän vuoksi kaikkein salatuimpiin) käyttäjöihin. Pikkuporvari on taloudellisen asemansa ja kaikkien elinehtojensa vuoksi kykenemättömämpi tajuamaan edellä mainittua totuutta ja vieläpä elättelee sellaisia illuusioita, että muka demokraattinen tasavalta merkitsee „puhdasta demokratiaa”, „vapaata kansanvaltiota”, luokkien ulko- tai yläpuolista kansanvaltaa, aitoa yleiskansallisen tahdon ilmenemistä ja niin edelleen ja niin edelleen. Näiden pikkuporvarilliselle demokraatille ominaisten ennakkoluulojen piintyneisyys aiheutuu kiertämättömästi siitä, että hän on loitompänä kärkevästä luokkataistelusta, pörssistä, „todellisesta” politiikasta, ja olisi kerrassaan epämarxilaista odottaa, että nämä ennakkoluulot muka voidaan juuria pois pelkällä propagandalla ja lyhyessä ajassa.

Maailmantapahtumien kehitys on nyt kuitenkin niin hurjan nopea ja hävittää kaikkea totunnaista, kaikkea vanhaa niin äärettömän jyrkällä moukarilla, niin ennen näkemättömän voimakkailla kriiseillä, että vahvimmatkin ennakkoluulot murtuvat. Luonnollista ja kiertämätöntä on, että „demokraatti yleensä” alkoi uskoa Perustavaan kokoukseen, asettaen „puhtaan demokratian” naiivisti „proletaarisen diktatuurin” vastakohtaksi. Mutta se, mitä Perustavan kokouksen kannattajat saivat kokea Arkangelissa ja Samarassa, Siperiassa ja etelässä, ei voinut olla murskaamatta vahvimpiakaan ennakkoluuloja. Ihannoitu Wilsonin demokraattinen tasavalta *osoittautui* käytännössä mitä raivopäisimmän imperialismin, mitä häpeämättömimmän heikkojen ja pienten kansojen sarron ja kuristamisen muodoksi. Keskinertainen „demokraatti”-yleensä, menshevikki ja eserrä, ajatteli näin: „mitä me teemme jollakin mukamas korkeampityyppisellä valtiolla, jollakin Neuvostovallalla! Suokoon jumala meille tavallisen demokraattisen tasavallan!” Ja tietenkin tällainen „toive” olisi „tavallisena”, suhteellisen rauhallisena aikana ollut aivan riittävä moniksi vuosikymmeniksi.

Nyt sen sijaan maailmantapahtumien kulku ja sellaiset mitä karvaimmat kokemukset kuin Venäjän kaikkien monarkistien liittoutuminen englantilais-ranskalaisen ja amerikkalaisen imperialismiin kanssa osoittavat *käytännössä*, että demokraattinen tasavalta on porvarillis-demokraattinen tasavalta, joka on jo vanhentunut niiden kysymysten valossa, jotka imperialismi on asettanut historian päiväjärjestykseen, — että ei ole mitään *muuta* valinnan varaa: *joko* Neuvostovallan voitto maailman kaikissa edistyneimmissä maissa, *tai* kaikkein taantumuksellisin, raivopäisin, kaikkia pieniä ja heikkoja kansoja kuristava, kaikkialle maailmaan taantumusta palauttava Englannin ja Amerikan imperialismi, joka on erinomaisesti oppinut käyttämään hyväkseen demokraattista tasavaltaa.

Joko — tai.

Keskittietä ei ole. Aivan äskettäin tällaista näkemystä pidettiin bolshevikkien sokeana fanatismina.

Ja kuitenkin on käynyt juuri niin.

Pitirim Sorokinin luopuminen Perustavan kokouksen jäsenyydestä ei ole sattuma, vaan enne kokonaisen luokan, koko pikkuporvarillisen kansanosan kääntymisestä. Jakautuminen sen keskuudessa on väistämätön: osa siirtyy meidän puolellemme, osa jää puolueettomaksi, osa liittyy tietoisesti monarkisti-kadetteihin, jotka kaupittelevat Venäjää englantilais-amerikkalaiselle pääomalle ja pyrkivät tukahduttamaan vallankumouksen ulkomaalaisten pistintien avulla. Nykyhetken oleellisimpia tehtäviä on kyetä ottamaan varteen ja käyttämään hyväksi sitä, että menshevististen ja eserräläisten kansankerrosten keskuudessa on tapahtumassa käännös bolshevismivihasta ensin puolueettomuuteen ja sitten bolshevismiin tukemiseen.

Jokaiselle tunnukselle, jonka puolue sinkoaa joukkoihin, on ominaista, että se jähmettyy, muuttuu kuolleeksi, säilyttää voimansa moniin nähden silloinkin, kun olosuhteet, jotka tekivät sanotun tunnuksen tarpeelliseksi, ovat jo muuttuneet. Tämä on välttämätön paha, ja ellei opita taistelemaan sitä vastaan ja voittamaan sitä, ei voida turvata puolueen oikeaa politiikkaa. Se ajanjakso, jolloin proletarinen vallankumouksemme erkani erikoisen jyrkästi menshevikki- ja eserrä-demokraateista, oli historiallisesti välttämätön; ei voitu olla käymättä kärkevää taistelua tuollaisia demokraatteja vastaan, kun he horjahtivat vihollistemme

leiriin ja ryhtyivät ennallistamaan *porvarillista ja imperiaalistista* demokraattista tasavaltaa. Tuon taistelun tunnukset ovat kauttaaltaan jähmettyneet ja kangistuneet ja *häiritsevät* uuden ajankohdan oikeaa vartenottamista ja tarkoituksenmukaista hyväksikäyttöä nyt, kun on alkanut uusi käännös tuollaisten demokraattien keskuudessa, käännös meidän puolellemme, käännös, joka ei ole satunnainen, vaan juontaa juurensa koko maailmantilanteen pohjimmaisista olosuhteista.

Ei riitä, että tuetaan tätä käännöstä, että otetaan meidän puolellemme kääntyvät ystävällisesti vastaan. Tehtävänsä tajuavan poliitikon täytyy oppia *panemaan alulle* tällainen käännös laajan pikkuporvarillisen demokraattisen massan eri kerroksissa ja ryhmissä, jos hän on vakuuttunut siitä, että on olemassa vakavia ja syvällisiä historiallisia syitä sellaiseen käännökseen. Vallankumouksellisen proletaarin on tiedettävä, ketä pitää lannistaa, kenen kanssa on osattava solmia sopimus — milloin ja miten. Olisi naurettavaa ja typerää luopua terrorista ja lannistamisesta kysymyksen ollessa tilanherroista ja kapitalisteista ja heidän häntyreistään, jotka kaupittelevat Venäjää ulkomaisille „liittolais”-imperialisteille. Olisi ilveilyä yrittää „suostutella” ja yleensä „vaikuttaa psykologisesti” heihin. Mutta aivan yhtä typerää ja naurettavaa, ellei vielä typerämpää ja naurettavampaa olisi vaatia yksinomaan lannistamis- ja terroristiikan soveltamista pikkuporvarilliseen kansanosaan silloin, kun tapahtumien kulku pakottaa sitä kääntymään meidän puolellemme.

Ja sellaisia kansankerroksiahan proletariaatti kohtaa kaikkialla. Maaseudulla tehtävänämme on tilanherran hävittäminen, riistäjän ja keinottelija-kulakin vastarinnan lannistaminen; tällöin voimme nojata vankasti *vain* puoliproletaareihin, „kyläköyhälistöön”. Mutta keskivarakas talonpoika ei ole vihollisemme. Hän on horjunut, horjuu ja tulee horjumaan; vaikuttaminen horjuviin aineksiin *ei ole samanlainen* tehtävä kuin riistäjän kukistaminen ja voiton saavuttaminen aktiivisesta vihollisesta. On osattava päästä sopimukseen keskivarakkaan talonpojan kanssa luopumatta hetkeksikään taistelusta kulakkia vastaan ja nojattava vankasti vain köyhälistön tukeen — siinä nykyhetken tehtävä, koska nimenomaan nyt keskivarakkaan talonpoikaiston

kääntyminen meidän puolellemme on kiertämätöntä yllä esitettyjen syiden vuoksi.

Sama koskee myös käsityöläistä, kotiteollisuuden harjoittajaa, työmiestä, joka on joutunut kaikkein pikkuporvarillisimpiin oloihin tai säilyttänyt kaikkein pikkuporvarillisimmat katsomukset, sama koskee monia toimihenkilöitä, upseereita ja varsinkin sivistyneistöä yleensä. On epäilemätöntä, että puolueessamme ilmenee useinkin taitamattomuutta tämän heidän keskuudessaan tapahtuvan käännöksen hyväksikäyttämisessä ja että sellaisesta taitamattomuudesta voidaan ja täytyykin päästä irti ja muuttaa se taidokkuudeksi.

Meillä on jo vankka tuki ammatillisesti järjestäytyneiden proletarien valtavassa enemmistössä. On osattava saada mukaan, osattava liittää yhteiseen järjestöön, alistaa yleisproletaarisen kurin alaisuuteen ne vähimmin proletaariset, enimmäin pikkuporvarilliset *työtätekevien* kerrokset, jotka ovat kääntymässä meidän puolellemme. Ajankohdan tunnukseksi tässä ei ole taistelu niitä vastaan, vaan niiden saaminen mukaan, taito ulottaa vaikutuksemme niihin, horjuvien saaminen vakuuttuneiksi, neutraalien hyväksikäyttäminen, niiden kasvattaminen proletaarisen joukkovaikutuksen ilmapiirissä, jotka ovat jääneet jälkeen tai ovat vasta aivan viime aikana alkaneet vapautua Perustavaan kokoukseen liittyvistä tai „isänmaallis-demokraattisista” illuusioista.

Meillä on jo varsin vankka tuki työtätekevissä joukoissa. Neuvostojen kuudes edustajakokous osoitti sen erikoisen havainnollisesti. Porvarilliset sivistyneistön edustajat eivät meitä pelota, emmekä me hellitä hetkeksikään taistelua heidän joukossaan olevia tahallisen sabotaasin harjoittajia ja valkokaartilaisia vastaan. Mutta nykyhetken tunnus kuuluu: on osattava käyttää hyväksi heidän keskuudessaan tapahtuvaa käännöstä meidän puolellemme. Meillä on vielä melko runsaasti Neuvostovallan mukaan „lyöttäytyneitä” porvarillisen sivistyneistön huonoimpia edustajia; näiden poisheittäminen, näiden korvaaminen sivistyneistöllä, joka vielä eilen oli tietoisesti vihamielistä meitä kohtaan ja on tänään vain neutraalia, sellainen on eräs nykyhetken tärkeimmistä tehtävistä, kaikkien „älymystön” kanssa kosketuksiin joutuvien neuvostolaisten toimihenkilöiden tehtävä,

kaikkien agitaatio- ja propagandatyöntekijäin ja organisaattorien tehtävä.

Tietenkin sopiminen keskivarakkaan talonpojan kanssa, työläispiireihin kuuluvan eilisen menshevikin kanssa, toimihenkilöihin tai sivistyneistöön kuuluvan eilisen sabotoijan kanssa vaatii taitoa kuten kaikki muukin poliittinen toiminta mutkallisessa ja myrskyisästi muuttuvassa tilanteessa. Koko asia on siinä, ettei pidä tyytyä taitoon, jota aikaisempi kokemuksemme on meissä kehittänyt, vaan on mentävä *välttämättä pitemmälle*, pyrittävä saamaan aikaan *välttämättä enemmän*, siirryttävä välttämättä helpommista tehtävistä vaikeampiin. Ilman sitä ei yleensä mikään edistys ole mahdollista, ei myöskään edistys sosialistisessa rakennustyössä.

Muutamia päiviä sitten kävi luonani edustajia luotto-osuuskuntien valtuutettujen kokouksesta. He näyttivät minulle edustajakokouksensa päätöslauselman⁷³, joka oli tähdätty luotto-osuuspankin ja tasavallan kansanpankin *yhdistämistä vastaan*. Sanoin heille kannattavani sopimista keskivarakkaan talonpoikaiston kanssa ja pitäväni suuressa arvossa jopa sitä kääntein alkuakin, joka on merkinä osuustoimintamiesten bolshevikeille vihamielisen asenteen muuttumisesta puolueettomuudeksi, mutta vain heidän suostumuksensa erillispankin ja tasavallan yhtenäisen pankin täydelliseen yhdistämiseen luo maaperän sopimukselle. Kokouksen edustajat vaihtoivat silloin päätöslauselmansa toiseen, veivät kokouksessa läpi toisen päätöslauselman, josta olivat pyyhkineet pois kaikki, mitä oli sanottu yhdistämistä vastaan, *mutta... mutta* esittivät suunnitelman osuustoimintamiesten *erillisestä* „luottoyhdistyksestä”, joka käytännössä merkitsee aivan samaa kuin erillinen pankki! Se oli naurettavaa. Sanoja vaihtamalla voidaan tietenkin tyydyttää tai petkuttaa vain hölmöjä. Erään sellaisen... „hankkeen” „epäonnistuminen” ei silti horjuta vähääkään politiikkaamme; me olemme harjoittaneet ja tulemme harjoittamaan politiikkaa, joka tähtää sopimiseen osuustoimintamiesten ja keskivarakkaan talonpoikaiston kanssa, ja ehkäisemme kaikki Neuvostovallan ja neuvostolaisen sosialistisen rakennustyön *linjan* muuttamisyritykset.

Pikkuporvarillisten demokraattien horjunta on kiertämätöntä. Riitti kun tshekkoslovakit saavuttivat muutamia voitoja, niin nämä demokraatit joutuivat paniikin valtaan,

kylvivät paniikkia, loikkivat „voittajien” puolelle, olivat valmiita ottamaan heidät vastaan orjamaisen nöyrästi. Luonnollisesti ei pidä hetkeksikään unohtaa, ettei nytkään tarvita muuta kuin, sanokaamme, englantilais-amerikkalais-krasnovilaisten valkokaartilaisten osittaista menestystä, niin alkaa horjuminen toiseen suuntaan, paniikki voimistuu, paniikin leviämistapaukset, petturuus ja loikkaukset imperialistien puolelle käyvät lukuisammiksi ja niin edelleen ja niin edelleen.

Sen me tiedämme. Sitä emme unohda. Aikaansaamamme puhtaasti proletaarinen Neuvostovallan perusta, jota puoliproletaarit tukevat, on pysyvä järkkymättömän lujana. Meidän väkemme ei vavahda, armeijamme ei horju,—sen tiedämme jo kokemuksesta. Mutta silloin, kun mitä syväisimmät maailmanhistorialliset muutokset aiheuttavat puolueettomien, menshevististen ja eserräläisten kansanjoukkojen kiertämättömän kääntymisen meidän puolellemme, meidän täytyy oppia ja me opimme käyttämään hyväksi tuota käännöstä, auttamaan sitä, panemaan sen alulle vastaavissa ryhmissä ja kerroksissa, tekemään kaiken voitavamme sopimukseen pääsemiseksi näiden ainesten kanssa ja siten helpottamaan sosialistista rakennustyötä, keventämään sosialismin voittoa viivästyttävän sietämättömän rappion, valistumattomuuden ja taitamattomuuden taakkaa.

Kirjoitettu marraskuun 20 pnä 1918

*Julkaistu marraskuun 21 pnä 1918
„Pravda” lehdessä 252. numerossa
Allekirjoitus: N. Lenin*

*Julkaistaan sanomalehden
tekstin mukaan*